

ВСТУП

Сучасний світ складно уявити без цифрових технологій (далі – ЦТ), інтернет-сервісів та цифрових ресурсів. Все навколо переходить у цифровий світ, суспільство стає цифровим та диктує нові вимоги до фахівця будь-якої галузі економіки. Особливо актуальним це стає для педагогів, адже саме вони закладають основи знань та компетентностей учнів, які у подальшому повинні стати фундаментом для їхнього професійного становлення та зростання. Отже, вчитель школи повинен постійно розвивати свої професійні навички та цифрові компетентності, щоб надалі формувати їх у своїх учнів. Навчання впродовж життя стало нормою, що диктує умови такого навчання. Воно насамперед повинно бути *доступним*, з погляду технічної можливості долучитись до навчання незалежно від місця перебування, часу доби; за змістовим наповненням повинно бути зрозумілим, таким, що співвідноситься з досвідом та потребами вчителя. По-друге, воно повинно бути *актуальним і відповідати сучасному розвитку науки та технологій*, забезпечувати педагогу можливість фахового розвитку. По-третє, воно повинно бути *економічно вигідним та доступним* широкому колу слухачів, тобто забезпечувати право кожного на рівний доступ до якісної освіти. Усі ці вимоги задовольняє дистанційне навчання (далі – ДН) як форма організації професійного розвитку і як педагогічна технологія.

Українська система освіти перебуває у процесі активного реформування, яке покликане привести вітчизняну освіту до світових та європейських стандартів, зробити випускника закладу загальної середньої освіти конкурентоспроможним на ринку праці та здатним до продовження навчання на наступних рівнях освіти. Законом України “Про освіту” визначено обов’язковість безперервного професійного розвитку для педагогів. Цей процес повинен бути спланованим і спрямованим на різнобічний розвиток професійної майстерності, фахових та ключових компетентностей вчителя закладу загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), відповідати сучасним тенденціям розвитку освіти, потребам учнів, яких вчитель готує до життя у новому інформаційно насиченому та технологізованому суспільстві. Вимоги до фахової і професійної компетентності вчителя визначено у Законах України “Про вищу освіту” (2014), “Про освіту” (2017), “Про професійний розвиток працівників” (2019), “Про повну загальну середню освіту” (2020), Постановах Кабінету Міністрів України, що затвердили Професійний стандарт за професіями “Вчитель початкових класів ЗЗСО”, “Вчитель ЗЗСО”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” (2020) та “Керівник (директор) ЗЗСО” (2021), “Положення про атестацію педагогічних працівників” (2022), “Положення про сертифікацію педагогічних працівників” (2018), “Положення про дистанційне навчання” (2013).

Одним з ключових напрямів реформування освітньої галузі визначено цифровізацію освітнього процесу та всіх його складників. Законодавчою базою запровадження інформатизації та цифровізації освіти України стали ЗУ “Про Національну програму інформатизації” (1998), “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” (2007). Засади реформування задекларовано у Програмі економічних реформ на 2010–2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” (2010), у Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації (2021) та у проєкті Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року (2021), у низці нормативно-правових актів, які визначають механізми запровадження цифрових ресурсів та технологій у освітній процес закладів освіти України. Це відповідає сучасним глобальним викликам та потребам світової економіки.

Процес активного масового впровадження і використання інтернет-сервісів, хмарних середовищ, цифрових застосунків та технологій, зокрема ДН як педагогічної технології і форми організації навчання, значно активізувався у 2020 р. під час пандемії COVID-19, коли всі заклади освіти вимушено перейшли на ДН. Глобальний розвиток цифрових технологій, їх проникнення у всі сфери економіки та суспільства, недостатній рівень цифровізації освітнього процесу у закладах освіти України та миттєвий кризовий перехід на новий формат навчання у 2020 році виявили низку гострих проблем, які стали базовими для нашого дослідження.

Одержані результати дослідження можуть бути використані під час розроблення (удосконалення) освітніх, професійних та робочих програм підвищення кваліфікації вчителів ЗЗСО в інститутах післядипломної педагогічної освіти; програм тематичних курсів, семінарів та тренінгів; методичних рекомендацій щодо використання ДН у професійній діяльності вчителів та (або) їх професійного розвитку; проведення дистанційних семінарів, майстер-класів, тренінгів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, написання проєктів для розширення можливостей професійної самореалізації та самовдосконалення вчителів ЗЗСО.